

Любарський М.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Токарева К.С., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ БЕЗПЕКИ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Міжнародне космічне право – галузь сучасного міжнародного права, яка регулює діяльність держав у вивченні та використанні космосу з урахуванням його правового режиму. Початок формування міжнародного космічного права ознаменувався запуском Радянським Союзом першого штучного супутника Землі 4 жовтня 1957 р. Ця подія ознаменувала нову еру розвитку людства і вплинула на різні аспекти державного життя, включаючи міжнародні відносини. Потрібне було правове регулювання космічної діяльності [1, с. 38].

Основні міжнародно-правові документи, що стосуються космічного права, передбачають, що космос повинен використовуватися виключно в мирних цілях та в інтересах всього людства. Основний акцент робиться на «людяності» як загальній категорії, а не на сукупності національних інтересів суверенних держав світу, що впливають із правових стан космічної сфери регулювання, який визначається спільною спадщиною та спадщиною людства.

Формування та розвиток світового порядку космічної ери в основному було пов'язане з формуванням принципів дослідження та використання космосу. Під принципами міжнародного космічного права ми розуміємо основні правила, на основі яких встановлюються правила поведінки суб'єктів міжнародного права у зв'язку з їх діяльністю в космосі. Походження та розвиток цих принципів базувалося на розумінні громадськістю того, що дослідження космосу одними державами не повинно зачіпати інтереси та суверенітет інших. Природно, що основні принципи міжнародного права були поширені на діяльність держав у космосі: суверенна рівність, невикористання сили чи загрози сили, мирне врегулювання суперечок, співпраця між державами та іншими. Однак резолюції Генеральної Асамблеї ООН зіграли більшу роль у розвитку міжнародного космічного права. Вже в грудні 1958 р. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН наголосила як на спільних інтересах людства в космосі, так і на необхідності обговорення в ООН правових питань, які можуть виникнути при здійсненні програм космічних досліджень. Водночас було порушено питання про необхідність використання простору в мирних цілях. Ця основна позиція була підтверджена в грудні

1963 р., Коли під егідою ООН була прийнята декларація про правові принципи, що регулюють діяльність держав у дослідженні та використанні космосу. У 1967 р. ООН підписала Договір про принципи, що регулюють дослідження і використання Всесвіту, включаючи Місяць та інші небесні тіла. Цей договір є одним з головних документів у галузі правового регулювання використання космосу, оскільки він не тільки визначав його режим, але й формував права та обов'язки держав у будь-якій діяльності, пов'язаній з дослідженням та використанням космосу. Відповідно до цього договору принципи міжнародного космічного права можна назвати:

- дослідження та використання космосу на благо всього людства;
- однакове право всіх держав досліджувати та використовувати космос;
- заборона національного привласнення космосу;
- відповідність космічної діяльності міжнародному праву;
- свобода простору для наукових досліджень;
- використання Місяця та інших космічних тіл лише в мирний час;
- міжнародна відповідальність держав за всю національну космічну діяльність;
- міжнародна відповідальність за шкоду, заподіяну космічним об'єктом;
- співпраця та взаємодопомога між державами у дослідженні та використанні космосу;
- збереження юрисдикції держави та контроль за космосом об'єкти, внесені до їх реєстрів;
- обов'язок держав запобігати шкідливому забрудненню космосу [2].

Принципи міжнародного космічного права дають можливість, хоч і в порівняно загальних рисах, сформувати правовий режим використання космічного простору. В його основі як принципові специфічні засади лежать:

- свобода дослідження та використання космосу всіма суб'єктами космічного права на основі рівності;
- беззастережне виключення будь-яких національних претензій на будь-які космічні простори та об'єкти;
- заборона використання небесних тіл, і насамперед Місяця, у воєнних цілях;
- всесвітнє розширення міжнародної взаємодії з метою поглиблення людських уявлень про космос в інтересах усього людства [1, с. 40].

Таким чином, серед основних принципів забезпечення космічної діяльності можна виділити принцип здійснення діяльності з дослідження та використання космічного простору згідно з міжнародним правом, включаючи Статут ООН; принцип використання космічного простору

винятково в мирних цілях; принцип свободи дослідження та використання космічного простору всіма державами; принцип співробітництва та координації задля забезпечення космічної діяльності та інші.

Література

1. Чіпера О.В. Принципи міжнародного космічного права. *Міжнародні читання присвячені пам'яті професора Імператорського Новоросійського університету П.Є. Казанського*: матеріали Міжнар. конф. (м. Одеса, 22-23 жовт. 2010 р.). Одеса: Фенікс, 2010. С. 38-40.

2. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла, від 1967 року. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=995_480

УДК 340.621.391 (043.2)

Ляшук А.А., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Токарева К.С., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНО ПІЛОТОВАНИХ АВІАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Відповідно до сучасного визначення, «безпілотник» - це лише пристрій, який знаходиться під постійним дистанційним управлінням пілота або пілотів і призначений для повернення на аеродром та для подальшого використання.

Раніше радіокеровані та повністю автоматизовані пристрої поєднували концепцію безпілотних літальних апаратів - літальних апаратів, які управляються (пілотуються) без пілота, використовуючи пристрої різних систем, що використовують радіо (радіолокаційний, телевізійний) для передачі команд автопілота. Елементи системи управління розташовані поза повітряним судном і можуть розташовуватися на землі, у воді та в повітрі, в точці зльоту, на траєкторії польоту та в зоні цілі. Для передачі даних, отриманих від бортових датчиків, до пункту управління, БПЛА має радіопередавач, який забезпечує зв'язок із наземним обладнанням.

Літаки з дистанційним управлінням відносяться до категорії безпілотних літальних апаратів. Усі безпілотні літальні апарати, незалежно від того, управляються вони дистанційно, повністю автономні або комбіновані, підпадають під дію положень статті 8 Конвенції про міжнародну цивільну авіацію, підписаної в Чикаго 7 грудня 1944 року та включеної до Асамблеї Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).